

Průzkum v zemích Visegrádské čtyřky zjistil, že veřejnost podporuje opatření EU týkající se svobody médií

První komplexní průzkum postojů veřejnosti ke svobodě médií v Česku, Maďarsku, Polsku a na Slovensku ukázal, že 52 % lidí je znepokojeno stavem svobody médií ve své zemi. 71 % respondentů podporuje přísnější vnitrostátní právní předpisy na ochranu nezávislosti médií, 59 % účastníků průzkumu souhlasí s většími pravomocemi EU při ochraně svobody médií.

Průzkum zároveň ukazuje velké regionální rozdíly. Zatímco postoje ke svobodě médií v České republice, Polsku a na Slovensku jsou v podstatě srovnatelné, v Maďarsku, kde vládnoucí strana ovládla většinu médií v zemi, byla podle průzkumu podpora autonomie redakcí i nezávislosti médií veřejné služby výrazně nižší.

Průzkum, který vznikl z iniciativy Rady pro redakční nezávislost ve spolupráci s Českým národním výborem Mezinárodního tiskového institutu a za podpory Bakala Foundation, také ukazuje, jak politické a generační rozdělení i způsob, jakým lidé konzumují média, významně formují postoje ke svobodě tisku v jednotlivých zemích.

KLÍČOVÁ ZJIŠTĚNÍ:

- **Rozsáhlé obavy o svobodu médií napříč zeměmi V4.**
Znepokojení nad současným stavem svobody médií vyjádřilo 52 % respondentů (v Polsku 63 %, na Slovensku 49 %, v Maďarsku 48 %, v České republice 47 %).
- **Větší pochopení pro nezávislost médií vyjadřují ti, kteří se při získávání informací o politickém dění více spoléhají na online zdroje.**
Průzkum zjistil, že lidé, kteří čtou online zpravodajský obsah, častěji považují hodnoty spojené se svobodou médií za důležité. V Maďarsku a Polsku je časté čtení tištěných novin spojeno s méně pozitivními názory na svobodu a nezávislost médií.
- **Mladší generace jsou méně znepokojeny než starší lidé.**
Ve většině zemí V4 se mladí lidé relativně méně zabývají otázkou svobody a nezávislosti médií. V Maďarsku vyjádřilo obavy pouze 36 % lidí ve věku 18-24 let, zatímco v Polsku je to 61 %. Na Slovensku toto číslo klesá na 39 %.
- **Svoboda médií se hluboce zpolitizovala**
Na otázku, zda mají velké obavy o svobodu médií, odpovědělo souhlasně 85 % příznivců maďarské Demokratické koalice, zatímco mezi příznivci Fideszu vyjádřilo obavy pouze 28 %. V Polsku považuje svobodu médií za vážný problém jen 34 % příznivců PiS, 90 % příznivců opozice tvrdí, že se o ni obává. V České republice příznivci hnutí ANO nebo krajně pravicové SPD opět mnohem méně často považují za důležité hodnoty, na nichž je založena svoboda médií, ve srovnání s příznivci ostatních stran.

Předseda Rady pro redakční nezávislost Misha Glenny uvedl: „*Maďarské volby ukázaly, že ovládnutí médií funguje. Pokud mu nebude čeleno na úrovni EU, bude i nadále dusit demokracii - nejen v Maďarsku, ale v celé střední a východní Evropě.*“

Zapojte se do debaty:

O výsledcích průzkumu se bude diskutovat v panelové debatě s novináři a mediálními odborníky. Hosty debaty budou mimo jiné Veronika Munk, Head of Content Development, Telex, Michal Klíma, vládní zmocněnec pro média, nebo Václav Štětka, který přednáší obor komunikace a médií na Loughborough University.

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ ZJIŠTĚNÍ V JEDNOTLIVÝCH ZEMÍCH:

Maďarsko

Na otázku, zda má „obavy“ o svobodu médií, odpovědělo 85 % příznivců Demokratické koalice souhlasně, zatímco mezi příznivci Fideszu to bylo pouze 28 %.

Svoboda médií je „naprosto důležitá“ pouze pro 34 % voličů Fideszu, ale pro 89 % voličů Demokratické koalice.

Polsko

90 % voličů Koalicja Obywatelska je „znepokojeno“ současným stavem svobody médií, 52 % je „velmi znepokojeno“ (vrchol škály). Znepokojeno je 34 % voličů Prawo i Sprawiedliwość (42 % není znepokojeno), 7 % je velmi znepokojeno.

Proti vlivu vlády na zpravodajství veřejnoprávních médií je 87 % voličů Koalicja Obywatelska, zatímco pouze 47 % voličů PiS.

Česká republika

V porovnání s ostatními zeměmi V4 má Česká republika nejvyšší podíl lidí, kteří považují nezávislost médií za důležitou hodnotu (86 %), nejvyšší podíl těch, kteří si myslí, že by vlastníci médií neměli zasahovat do redakční autonomie (62 %), ale také nejnižší podíl těch, kteří vyjadřují obavy o stav svobody médií (47 %), a nejnižší podíl těch, kteří souhlasí s ekonomickou podporou médií ze strany státu (25 %, o polovinu méně než v Polsku).

Slovensko

23 % Slováků se domnívá, že se stav svobody médií v průběhu posledních pěti let zlepšil, což je nejvyšší procento ze všech zemí V4. Tento názor je častější mezi voliči hnutí OLANO (37 %) a koalice PS/SPOLU (51 %), zatímco s tímto názorem souhlasí pouze 8 % voličů strany SMER.

Slováci ze všech národů V4 nejvíce podporují sankce EU vůči zemím, jejichž vlády zasahují do svobody médií - 64 %.

Předsedkyně Českého národního výboru Mezinárodního tiskového institutu Veronika Sedláčková dodala: "Velmi mě zaujalo, co považují u médií za důležité mladí lidé. Jak vyplývá z průzkumu, nejvíc jim záleží na tom, aby byla lehce dostupná online. Editoriální politika nebo zaměření či nezávislost médií nehrají tak velkou roli. Toto zjištění mě vede k přesvědčení, že je důležité nejen posílit pozici médií a podpořit práci nezávislých a profesionálních novinářů a novinářek, ale taky se daleko víc než dosud zaměřit na zlepšování mediální gramotnosti."

Redakční poznámky

Průzkum byl proveden v období 1. - 17. února 2022 společností Median, a to kombinací online panelového dotazování a telefonických rozhovorů. Celková velikost vzorku byla 4069 respondentů (ve věku 18+ let).

Průzkum vznikl z iniciativy Rady pro redakční nezávislost ve spolupráci s Českým národním výborem Mezinárodního tiskového institutu a za podpory Bakala Foundation.

Rada pro redakční nezávislost

Rada pro redakční nezávislost je oborová iniciativa, jejímž cílem je zajistit, aby novináři a redaktoři mohli vykonávat svou práci bez jakýchkoli zásahů, bez obav z vnitřních i vnějších tlaků. Jejím cílem je podporovat svobodná média a pozitivně ovlivňovat novinářskou kulturu nejen ve střední a východní Evropě. Více na <https://free.economia.cz>.

Český národní výbor Mezinárodního tiskového institutu

Mezinárodní tiskový institut (IPI) je celosvětová síť redaktorů, pracovníků v médiích a předních novinářů, které spojuje snaha o kvalitní a nezávislou žurnalistiku. Český národní výbor (CZ IPI) je jeho českou pobočkou. Více na <https://www.czipi.cz>.

Kontakt pro média:

Hana Schreibová
Tajemnice Rady pro redakční nezávislost
m: +420 737 237 143
hana.schreibova@economia.cz

* * *